

Prijedlog izmjena Standardne ponude Hrvatskog telekoma d.d. za uslugu izdvojenog pristupa lokalnoj petlji

1. Dio: Prijedlog izmjena vezane uz uvođenje nezavisnog FTTN čvora

I) Članak 1.1. pod nazivom: „Predmet, opseg i ograničenja Standardne ponude“ (stranica 7 Standardne ponude) stavak 11. glasi:

T-Com neće ukinuti već odobreni pristup osim ako s Operatorom korisnikom Standardne ponude ne dogovori neki oblik migracije. U slučaju da nema dogovora oko migracije, T-Com će najaviti Operatorima korisnicima Standardne ponude i regulatornom tijelu najmanje pet godina unaprijed plan potpunog ukidanja postojeće pristupne mreže.

Iza navedenog članka 11. predlažemo ubaciti stavak 12. koji glasi kako slijedi:

Iznimno, T-Com može prilikom zahvata modernizacije mreže formiranjem nezavisnog čvora, ako su ispunjeni svi uvjeti iz članka 23., a u slučaju da dogovor oko migracije sa svim Operatorima korisnicima nije moguće postići, ukinuti postojeći izdvojeni pristup lokalnoj petlji. U slučaju da dogovor oko migracije sa svim Operatorima korisnicima nije postignut, T-Com će najaviti Operatorima korisnicima Standardne ponude i regulatornom tijelu najmanje godinu dana unaprijed plan ukidanja pojedinih dijelova postojeće pristupne mreže koji nakon formiranja nezavisnog čvora neće biti u funkciji.

Obrazloženje promjene:

Prilikom formiranja novog nezavisnog čvora (prema predloženim pravilima), na koji se migrira dio postojećih korisnika sa starog pristupnog čvora, Operatorima korisnicima koji koriste uslugu izdvojenog pristupa lokalnoj petlji na području pokrivanja novog čvora, ponudit će se jedan od oblika kolokacije na novom čvoru ili uslugu ADSL/VDSL pristupa sukladno Standardnoj ponudi HT-a za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa. Ukoliko Operator korisnik ne prihvati niti jedan oblik migracije (kolokaciju ili ADSL/VDSL pristup), HT će Operatoru korisniku otkazati uslugu izdvojenog pristupa lokalnoj petlji sukladno navedenom pod IV u prijedlogu ovih izmjena Standardne ponude, kao krajnju mogućnost samo za one korisnike na starom čvoru koji se nalaze u području pokrivanja novog čvora.

II) U članku 1.4. pod nazivom: „Pojmovi i značenja te popis korištenih kratica“ (stranice 10 – 12 Standardne ponude) definicija pojma Lokalna petlja sada glasi kako slijedi:

Lokalna petlja: fizički žični vod (upredena metalna parica) koji povezuje krajnju priključnu točku elektroničke komunikacijske mreže u prostoru pretplatnika s priključkom na glavnom razdjelniku (lokalne centrale ili udaljenoga

pretplatničkog stupnja) ili na nekom drugom odgovarajućem dijelu javne nepokretne mreže T-Coma;

Predlažemo radi uvođenja pojma „nezavisni čvor“ dopuniti definiciju Lokalne petlje na način da ista glasi kako slijedi:

Lokalna petlja: fizički žični vod (upredena metalna parica) koji povezuje krajnju priključnu točku elektroničke komunikacijske mreže u prostoru pretplatnika s priključkom na glavnom razdjelniku (lokalne centrale, pristupnog čvora ili udaljenoga pretplatničkog stupnja) ili na nekom drugom odgovarajućem dijelu javne nepokretne mreže T-Coma;

III) U članku 1.4. pod nazivom: „Pojmovi i značenja te popis korištenih kratica“ (stranice 10 – 12 Standardne ponude) iza definicije pojma Lokalna petlja ubaciti definicije pojmova „Nezavisni čvor“ i „Zavisni čvor“ na način kako slijedi:

Nezavisni čvor *čvor čija je pristupna mreža u potpunosti razdvojena od pristupnih mreža na ostalim čvorovima. Ukoliko se radi o novom čvoru koji se formira na dijelu postojeće pristupne mreže (ili dijelova više pristupnih mreža) tada je njegova novoformirana pristupna mreža u potpunosti razdvojena od ostatka postojeće pristupne mreže na postojećem čvoru.*

Zavisni čvor *novi čvor koji se formira na dijelu postojeće pristupne mreže i čija je obuhvaćena pripadajuća pristupna mreža fizički povezana – prespojena na postojeći čvor.*

IV) Članak 6.5. pod nazivom: „Otkaz usluge“, podnaslov: “Otkaz od strane T-Com-a“ (stranica 32 i 33 Standardne ponude), stavak 3. sada glasi:

Opravdani razlozi za otkaz:

- (1) ako krajnji korisnik sklopi ugovor s T-Comom o uslugama pristupa mreži T-Coma putem pripadajuće upredene metalne parice, te uslijed toga otkáže ugovor s Operatorom korisnikom Standardne ponude. Otkazni rok ovisi o datumu s kojim je krajnji korisnik otkazao usluge Operatora korisnika Standardne ponude.*
- (2) ako Operator korisnik Standardne ponude ne koristi upredenu metalnu paricu za pružanje svojih usluga krajnjim korisnicima neprekidno dulje od 60 dana, s time da u to razdoblje ne ulazi vrijeme trajanja privremenog isključenja pretplatničke linije na zahtjev krajnjeg korisnika. Otkazni rok je šest (6) radnih dana od zaprimanja obavijesti T-Coma o otkazu.*
- (3) ukoliko je pružanje usluge privremeno obustavljeno u skladu s člankom 17. ove Standardne ponude, a razlozi koji su uzrokovali privremenu obustavu nisu otklonjeni od strane Operatora korisnika Standardne ponude u roku od 30 dana od dana privremene obustave pružanja usluge. U tom slučaju T-Com zadržava pravo otkazati upredenu metalnu paricu s trenutnim učinkom.*
- (4) ako novi Operator korisnik Standardne ponude zatraži uslugu izdvojenog pristupa lokalnoj petlji u odnosu na pojedinog krajnjeg korisnika putem iste upredene metalne parice sukladno važećim propisima i uvjetima iz ove Standardne ponude.*

- (5) *ako krajnji korisnik otkáže ugovor o pružanju usluga T-Coma, uključujući uslugu pristupa T-Com mreži, a koja je usluga T-Coma preduvjet za dijeljeni izdvojeni pristup lokalnoj petlji.*

Predlažemo navedeni stavak 3. dopuniti točkom (6) tako da stavak 3. glasi kako slijedi:

Opravdani razlozi za otkaz:

- (1) *ako krajnji korisnik sklopi ugovor s T-Comom o uslugama pristupa mreži T-Coma putem pripadajuće upredene metalne parice, te uslijed toga otkáže ugovor s Operatorom korisnikom Standardne ponude. Otkazni rok ovisi o datumu s kojim je krajnji korisnik otkazao usluge Operatora korisnika Standardne ponude.*
- (2) *ako Operator korisnik Standardne ponude ne koristi upredenu metalnu paricu za pružanje svojih usluga krajnjim korisnicima neprekidno dulje od 60 dana, s time da u to razdoblje ne ulazi vrijeme trajanja privremenog isključenja pretplatničke linije na zahtjev krajnjeg korisnika. Otkazni rok je šest (6) radnih dana od zaprimanja obavijesti T-Coma o otkazu.*
- (3) *ukoliko je pružanje usluge privremeno obustavljeno u skladu s člankom 17. ove Standardne ponude, a razlozi koji su uzrokovali privremenu obustavu nisu otklonjeni od strane Operatora korisnika Standardne ponude u roku od 30 dana od dana privremene obustave pružanja usluge. U tom slučaju T-Com zadržava pravo otkazati upredenu metalnu paricu s trenutnim učinkom.*
- (4) *ako novi Operator korisnik Standardne ponude zatraži uslugu izdvojenog pristupa lokalnoj petlji u odnosu na pojedinog krajnjeg korisnika putem iste upredene metalne parice sukladno važećim propisima i uvjetima iz ove Standardne ponude.*
- (5) *ako krajnji korisnik otkáže ugovor o pružanju usluga T-Coma, uključujući uslugu pristupa T-Com mreži, a koja je usluga T-Coma preduvjet za dijeljeni izdvojeni pristup lokalnoj petlji.*
- (6) *ako Operator korisnik odbije ponuđene oblike migracije u slučaju formiranja nezavisnog čvora sukladno članku 23. Standardne ponude.*

Obrazloženje promjene:

Kao jedan od razloga za otkaz izdvojenom pristupu lokalnoj petlji od strane HT-a može biti i odbijanje Operatora korisnika predloženih oblika migracije postojećih korisnika sa starog pristupnog čvora na novi pristupni čvor u slučaju formiranja nezavisnog čvora (znači, Operator korisnik ne prihvati ni kolokaciju niti uslugu ADSL/VDSL pristupa sukladno Standardnoj ponudi HT-a za uslugu veleprodajnog širokopoljasnog pristupa). Otkaz bi se koristio kao krajnja mogućnost i to samo za one korisnike na starom pristupnom čvoru koji ulaze u područje pokrivanja novog pristupnog čvora. U tom smislu smatramo da je potrebno nadopuniti stavak 3. točkom 6. kako je prethodno navedeno.

V) Članak 6.5. pod nazivom: „Otkaz usluge“, podnaslov: “Otkaz od strane T-Com-a“ (stranica 32 i 33 Standardne ponude), iza stavka 5. predlažemo dodati stavak 6. koji glasi kako slijedi:

U slučaju otkaza upredene metalne parice izdvojenog pristupa lokalnoj petlji iz razloga pod točkom (6) T-Com će izraditi plan ukidanja pojedinih dijelova postojeće pristupne mreže koji nakon

formiranja nezavisnog čvora neće biti u funkciji te o tome obavijestiti Operatora korisnika najmanje godinu dana unaprijed.

Obrazloženje promjene:

U slučaju formiranja novog nezavisnog čvora i neprihvatanja migracije korisnika od strane Operatora korisnika, HT će izraditi popis dijelova mreže koji više neće biti u funkciji i isti dostaviti Operatorima korisnicima. U tom slučaju predviđeno je gašenje dijelova stare mreže u roku od godine dana te je sukladno tome predložena dopuna kako je navedena.

VI) Članak 10.6. pod nazivom: „Pravila korištenja kolokacijskog prostora“, podnaslov: „Promjena ili premještanje kolokacijskog prostora“ (stranica 48), posljednji stavak sada glasi:

U slučaju premještanja glavnog razdjelnika i/ili njegovih dijelova iz razloga navedenih u članku 23. Standardne ponude kao i u slučaju premještanja kolokacijskog prostora, T-Com će ponuditi Operatoru korisniku Standardne ponude mogućnost kolokacijskog prostora na novoj lokaciji. Ukoliko to neće biti moguće, T-Com će ponuditi drugo tehničko rješenje za premještanje lokalnih petlji koje su već izdvojene od strane Operatora korisnika Standardne ponude. U tom slučaju, troškove pripreme kolokacijskog prostora na novoj lokaciji i troškove novog tehničkog rješenja za premještanje već izdvojenih lokalnih petlji naknađuje T-Com.

Predlažemo posljednju rečenicu u posljednjem stavku dopuniti na način da posljednji stavak glasi kako slijedi:

U slučaju premještanja glavnog razdjelnika i/ili njegovih dijelova iz razloga navedenih u članku 23. Standardne ponude kao i u slučaju premještanja kolokacijskog prostora, T-Com će ponuditi Operatoru korisniku Standardne ponude mogućnost kolokacijskog prostora na novoj lokaciji. Ukoliko to neće biti moguće, T-Com će ponuditi drugo tehničko rješenje za premještanje lokalnih petlji koje su već izdvojene od strane Operatora korisnika Standardne ponude. U tom slučaju, troškove pripreme kolokacijskog prostora na novoj lokaciji i troškove novog tehničkog rješenja za premještanje već izdvojenih lokalnih petlji naknađuje T-Com, osim u slučaju modernizacije mreže formiranjem novog nezavisnog čvora sukladno članku 23. Standardne ponude.

Obrazloženje promjene:

Rijetko se može dogoditi da se prilikom formiranja nezavisnog čvora svi korisnici postojećeg čvora Operatora korisnika nalaze na području novog čvora, odnosno da bi sve korisnike trebalo migrirati. To bi značilo da Operator korisnik premješta kolokacijski prostor, ukoliko ga, neovisno o tome što nema korisnika, ipak ne želi zadržati i na starom čvoru. Svrha formiranja novog čvora je u pravilu skraćivanje lokalne petlje, odnosno poboljšanje kvalitete usluga korisnicima na području pokrivanja novog čvora. Budući da premještanjem kolokacijskog prostora Operator korisnik dolazi bliže korisniku, dobiva na taj način poboljšanje kvalitete usluga za vlastite korisnike i eventualno dodatne funkcionalnosti. Stoga je predloženo da premještanje kolokacijskog prostora u tom slučaju ide na teret Operatora korisnika.

VII) Članak 11.3. pod nazivom: „Otkazivanje kolokacije“, podnaslov: „Otkaz od strane T-Coma – Redovna obavijest o otkazu“ (stranica 62 Standardne ponude) posljednji stavak sada glasi kako slijedi:

Troškove premještaja i/ili preseljenja u slučaju otkaza od strane T-Coma snose i T-Com i Operator korisnik Standardne ponude svaki u svom dijelu ako je otkaz uzrokovan razlogom koji ne ulazi u područje odgovornosti T-Coma (npr. otkaz zakupa ili najma od strane vlasnika prostora) ili ako je T-Com otkazao kolokacijski prostor nakon isteka druge godine od dana sklapanja ugovora o pružanju kolokacijskih usluga za tu određenu lokaciju. Ako pak, T-Com otkáže kolokaciju na određenoj lokaciji iz razloga koji ulaze u područje odgovornosti T-Coma unutar dvije godine od sklapanja ugovora o pružanju kolokacijskih usluga za određenu lokaciju, osim iz razloga promjene strukture pristupne mreže T-Coma koja mora biti najavljena 6 mjeseci unaprijed, T-Com snosi sve troškove promjene ili premještaja kolokacijskog prostora, ako su takve promjene ili premještaji tehnički izvedivi.

Predlažemo drugu rečenicu u posljednjem stavku izmijeniti i dopuniti na način da posljednji stavak glasi kako slijedi:

Troškove premještaja i/ili preseljenja u slučaju otkaza od strane T-Coma snose i T-Com i Operator korisnik Standardne ponude svaki u svom dijelu ako je otkaz uzrokovan razlogom koji ne ulazi u područje odgovornosti T-Coma (npr. otkaz zakupa ili najma od strane vlasnika prostora) ili ako je T-Com otkazao kolokacijski prostor nakon isteka druge godine od dana sklapanja ugovora o pružanju kolokacijskih usluga za tu određenu lokaciju. Ako pak, T-Com otkáže kolokaciju na određenoj lokaciji iz razloga koji ulaze u područje odgovornosti T-Coma unutar dvije godine od sklapanja ugovora o pružanju kolokacijskih usluga za određenu lokaciju, osim iz razloga modernizacije mreže formiranjem novog nezavisnog čvora, sukladno članku 23. Standardne ponude ~~promjene strukture pristupne mreže T-Coma koja mora biti najavljena 6 mjeseci unaprijed~~, T-Com snosi sve troškove promjene ili premještaja kolokacijskog prostora, ako su takve promjene ili premještaji tehnički izvedivi.

Obrazloženje promjene:

Ovom se izmjenom predlaže usklađenje terminologije s ostalim dijelovima Standardne ponude kao i brisanje dijela posljednjeg stavka u kojem je bilo navedeno kako promjenu strukture pristupne mreže T-Com najavljuje 6 mjeseci unaprijed. Budući da iz Odluke o Analizi tržišta veleprodajnog (fizičkog) pristupa mrežnoj infrastrukturi (uključujući dijeljeni ili potpuni izdvojeni pristup) na fiksnoj lokaciji od 17. srpnja 2009. godine (Klasa: 344-01/09-01/1080, Urbroj: 376-11-09-01) proizlazi kako svaka promjena u mreži mora biti Operatorima korisnicima komunicirana godinu dana unaprijed, smatramo kako je potrebno uskladiti Standardnu ponudu s tekstom navedene Analize te s ostalim dijelovima Standardne ponude.

VIII) Članak 23 pod nazivom: „Izmjena tehničkih parametara“ (stranica 80) članak 6. sada glasi:

U slučaju rekonfiguracije pristupne mreže s ciljem skraćivanja lokalne petlje, a na predmetnom segmentu pristupne mreže gdje postoje već izdvojene lokalne petlje od strane Operatora korisnika Standardne ponude, HT će koristiti prijenosne tehnologije koje neće narušiti integritet mreže i kvalitetu postojećih usluga koje Operatori korisnici Standardne ponude pružaju svojim krajnjim korisnicima ili će u dogovoru s Operatorima korisnicima Standardne ponude pronaći neko drugo prihvatljivo tehničko rješenje.

Predlažemo članak 6. nadopuniti tako da isti glasi kako slijedi:

U slučaju rekonfiguracije pristupne mreže s ciljem modernizacije mreže formiranjem novog nezavisnog čvora prilikom čega dolazi do skraćivanja lokalne petlje, a na predmetnom segmentu pristupne mreže gdje postoje već izdvojene lokalne petlje od strane Operatora korisnika Standardne ponude, HT će koristiti prijenosne tehnologije koje neće narušiti integritet mreže i kvalitetu postojećih usluga koje Operatori korisnici Standardne ponude pružaju svojim krajnjim korisnicima ili će u dogovoru s Operatorima korisnicima Standardne ponude pronaći neko drugo prihvatljivo tehničko rješenje.

Također, iza navedenog stavka 6. predlaže se dodavanje novog stavka 7. koji glasi:

U slučajevima rekonfiguracije pristupne mreže s ciljem modernizacije mreže formiranjem novog nezavisnog čvora kako je navedeno u prethodnom stavku, T-Com može na područjima na kojima je to tehnološki opravdano oformiti novi nezavisni čvor pristupne mreže koji u cijelosti prekida vezu s postojećim čvorom. Navedeno će se provoditi ako su kumulativno ispunjeni sljedeći uvjeti:

- ukoliko je područje pokrivanja na kojem se obavlja skraćivanje lokalne petlje, umjesto jednim novim nezavisnom čvorom, potrebno obuhvatiti sa tri ili više zavisnih čvorova*
- ukoliko je zadovoljen uvjet da prigušenje na 1 MHz upredjenih metalnih parica kablskih pravaca koji ostaju na starom pristupnom čvoru, a dijelovi kojih su obuhvaćeni novim čvorom, bude minimalno 31 dB na mjestima razgraničenja (što odgovara ekvivalentu od 1,2 km za kabela promjera žile 0,4 mm)*
- ukoliko 90% korisnika na novom čvoru ima prigušenje metalne upredene parice manje od 70 dB na 1 MHz (što odgovara ekvivalentu dužine lokalne petlje od 2,7 km za kabele promjera žile 0,4 mm, odnosno 3,9 km za kabele promjera žile 0,6 mm)*
- ukoliko je za 30% korisnika na novom čvoru osigurana prijenosna brzina od minimalno 30 Mbit/s*
- ukoliko novi čvor ima 500 ili više korisnika, osim u slučajevima smanjene gustoće naseljenosti stanovništva (150 stanovnika/km² ili manje) u kojima se novi čvor može oformiti i za manji broj korisnika.*

Formiranje novog nezavisnog čvora na području pokrivanja postojeće pristupne mreže može se realizirati i u slučaju da nisu zadovoljeni navedeni uvjeti ukoliko postoji dogovor između T-Com-a i Operatora korisnika koji imaju korisnike na području pokrivanja novog čvora. Također, navedena pravila rekonfiguracije pristupne mreže s ciljem modernizacije mreže primjenjuju se i prilikom prespajanja postojeće mreže s postojećeg čvora na drugi postojeći čvor. U tom slučaju sve navedeno za novi nezavisni pristupni čvor vrijedi i za postojeći pristupni čvor na kojeg se prespaja pristupna mreža.

Prilikom formiranja novog nezavisnog čvora, Operatorima korisnicima za migraciju njihovih postojećih korisnika kao i korisnika realiziranih od trenutka najave novog čvora do trenutna

realizacije istog, ponudit će se jedan od načina kolokacije (sukladno članku 10. Standardne ponude).
Temeljem navedenog, Operatori korisnici mogu se odlučiti za migraciju postojećih korisnika
odabirom:

- predloženog tehničkog rješenja kolokacije
- migraciju korisnika putem usluge ADSL/VDSL pristupa sukladno Standardnoj ponudi HT-a za uslugu veleprodajnog širokopoljanskog pristupa.

Obrazloženje promjene:

Uvažavajući načelo nenarušavanja kvalitete postojećih usluga Operatorima korisnicima, HT predlaže da se pod odgovarajućim uvjetima obavezno formira novi nezavisni čvor, uz migraciju korisnika HT-a i korisnika Operatora korisnika s postojećeg na novi čvor. Detaljni razlozi za isto opisani su u dokumentu „Uvođenje nezavisnog FTTN čvora u Standardnu ponudu za uslugu izdvojenog pristupa lokalnoj petlji“ koji se nalazi u Prilogu 1 ovog Prijedloga izmjena Standardne ponude, a jedan od važnijih je da takvo rješenje u konačnici zahtjeva manje troškove migracije za sve sudionike procesa (u odnosu na formiranje zavisnog čvora) uz zadovoljavajuću kvalitetu usluge za korisnike na novom čvoru.

Stoga su u stavku 7. definirani tehnološki uvjeti pod kojima dolazi do formiranja novog čvora, te oblici migracije koje će biti ponuđeni Operatoru korisniku. Ostavljena je mogućnost formiranja novog čvora i izvan zadanih uvjeta ukoliko HT i Operatori korisnici, koji imaju korisnike na području pokrivanja novog čvora, postignu dogovor. Navedena pravila se mogu primijeniti i ako se obavlja rekonfiguracija pristupne mreže prespajanjem korisnika s postojećeg na postojeći čvor (s istim ciljem kao i kod formiranja novog čvora). U tom smislu sve uvjete navedene za novi nezavisni pristupni čvor treba primijeniti na čvor na koji se vrši prespajanje pristupne mreže.

IX) Članak 23. pod nazivom: „Izmjena tehničkih parametara“, posljednji stavak sada glasi:

T-Com će obavijestiti Operatora korisnika Standardne ponude o provođenju izmjena pisanim putem, uključujući tehničke podatke i planirani datum realizacije izmjena. Smatrat će se da je Operator korisnik Standardne ponude prihvatio izmjene, ako im u pisanom obliku ne prigovori u roku od 30 dana od primitka pisane obavijesti upućene od strane T-Coma. U slučaju da Operator korisnik Standardne ponude odbije izmjene, T-Com zadržava pravo prestati pružati usluge Operatoru korisniku Standardne ponude sukladno ovoj Standardnoj ponudi po isteku 12 mjeseci od dana pisane obavijesti T-Coma, osim ako nadležno regulatorno tijelo ne odluči drugačije. U slučaju da Operator korisnik Standardne ponude u roku od 30 dana od primitka pisane obavijesti odbije ponuđene izmjene, dužan je očitovati se pisanim putem o razlozima odbijanja izmjena tehničkih parametara T-Comu i nadležnom regulatoru radi rješavanja spora. Operator korisnik Standardne ponude sam snosi troškove provođenja izmjena tehničkih parametara na svojoj strani, dok na strani T-Coma troškove snosi T-Com.

Predlažemo posljednji stavak izmijeniti i dopuniti na način kako slijedi:

T-Com će obavijestiti Operatora korisnika Standardne ponude o provođenju izmjena pisanim putem, uključujući tehničke podatke i planirani datum realizacije izmjena. ~~Smatrat će se da je Operator korisnik Standardne ponude prihvatio izmjene, ako im u pisanom obliku ne prigovori u roku od 30 dana od primitka pisane obavijesti upućene od strane T-Coma. Operator korisnik obavezan je očitovati se u pisanom obliku u roku od 30 dana od primitka pisane obavijesti upućene od strane T-Coma o predloženim izmjenama, odnosno odlučiti se o načinu migriranja postojećih korisnika. Ukoliko se Operator korisnik ne očituje o načinu migracije postojećih korisnika, smatrat će se da je odabrao migraciju postojećih korisnika putem usluge ADSL/VDSL pristupa sukladno Standardnoj ponudi HT za uslugu veleprodajnog širokopoljarnog pristupa.~~ U slučaju da Operator korisnik Standardne ponude odbije izmjene, T-Com zadržava pravo prestati pružati usluge Operatoru korisniku Standardne ponude sukladno ovoj Standardnoj ponudi po isteku 12 mjeseci od dana pisane obavijesti T-Coma, osim ako nadležno regulatorno tijelo ne odluči drugačije. U slučaju da Operator korisnik Standardne ponude u roku od 30 dana od primitka pisane obavijesti odbije ponuđene izmjene, dužan je očitovati se pisanim putem o razlozima odbijanja izmjena tehničkih parametara T-Comu i nadležnom regulatoru radi rješavanja spora. Operator korisnik Standardne ponude sam snosi troškove provođenja izmjena tehničkih parametara na svojoj strani, dok na strani T-Coma troškove snosi T-Com.

Objasnenje promjene:

Trenutno važećom Standardnom ponudom predviđena je mogućnost da Operatori korisnici ne odgovore na obavijest HT-a o izmjenama, te se u tom slučaju smatralo da su s istima suglasni. Prema navedenim prijedlozima, Operatori korisnici bi se, u slučaju formiranja nezavisnog čvora, trebali očitovati koji oblik migracije korisnika žele pa je njihovo očitovanje u ovom slučaju neophodno. Ako se ipak ne očituju, predviđeno je da su odabrali usluge ADSL/VDSL pristupa sukladno Standardnoj ponudi HT za uslugu veleprodajnog širokopoljarnog pristupa jer je navedena usluga operativno - tehnološki manje zahtjevana od usluge izdvojenog pristupa lokalnoj petlji.

U slučaju da se nadležno regulatorno tijelo usuglasilo sa u Standardnoj ponudi navedenim uvjetima formiranja novog nezavisnog čvora, nema razloga da u pojedinim slučajevima odluči drugačije. Naime, izuzeci (to znači da Operator korisnik zadržava sve postojeće korisnike na staroj lokaciji) bi rezultirali neminovnošću formiranjem zavisnog čvora čime bi se promijenilo područje pokrivanja novog čvora ili povećao broj čvorova, a ovo bi pak zahtijevalo provođenje čitavog postupka planiranja i najave od početka.

2. Dio: Prijedlog ostalih izmjena

I) Članak 10. pod nazivom „Kolokacija“, stavak 10.1. „Fizička kolokacija“, podnaslov: „Tehnički uvjeti kolokacije vezani uz kolokacijski prostor“ (str. 36-38 Standardne ponude) stavak koji definira obračun klimatizacije i utroška električne energije sada glasi kako slijedi:

Troškove korištenja klimatizacijske opreme, koji čine trošak potrošene električne energije i trošak redovnog održavanja klimatizacijskog uređaja, snose svi Operatori korisnici Standardne ponude koji dijele zajedničku unutrašnju kolokaciju proporcionalno broju aktivnih „portova“ na opremi svakog Operatora korisnika kolokacijskog prostora. T-Com je dužan svaki mjesec prema broju aktivnih „portova“ svakog Operatora korisnika Standardne ponude koji koriste unutarnji kolokacijski prostor

izračunati postotak od ukupnog broja aktivnih „portova“ svih Operatora korisnika Standardne ponude, te prema tom postotku podijeliti mjesečni trošak održavanja. Visina troška godišnjeg održavanja klimatizacijske opreme određena je iznosom koji T-Com plaća ovlaštenom serviseru za održavanje vlastite klimatizacijske opreme uvećan za administrativne troškove.

Predlažemo navedeni stavak izmijeniti na način da glasi kako slijedi:

Troškove korištenja klimatizacijske opreme, koji čine trošak potrošene električne energije i trošak redovnog održavanja klimatizacijskog uređaja, snose svi Operatori korisnici Standardne ponude koji dijele zajedničku unutrašnju kolokaciju proporcionalno broju aktivnih „portova“ na opremi svakog Operatora korisnika kolokacijskog prostora. T-Com je dužan svaki mjesec slati obračun sukladno podatku iz prethodnog obračunskog razdoblja prema broju aktivnih „portova“ svakog Operatora korisnika Standardne ponude koji koriste unutarnji kolokacijski prostor. Troškovi korištenja klimatizacijske opreme a na osnovu broja aktivnih portova obračunat će se dva puta godišnje. Visina troška godišnjeg održavanja klimatizacijske opreme određena je iznosom koji T-Com plaća ovlaštenom serviseru za održavanje vlastite klimatizacijske opreme uvećan za administrativne troškove.

Obrazloženje promjene:

Navedenu izmjenu predlažemo radi pojednostavljena procesa kod obračuna klimatizacije i utroška električne energije. Konkretno, prema važećoj Standardnoj ponudi, HT obavlja obračun svaki mjesec, za svakog pojedinog Operatora korisnika i za svaku pojedinu kolokaciju. Također, jedan radnik navedene poslove obračuna obavlja 5-7 dana svakog mjeseca. S obzirom na navedeno, kako bi se smanjila potreba za ručnim radom i izbjegle moguće greške koje iz toga proizlaze, predlažemo da se obračun klimatizacije i utroška električne energije vrši dva puta godišnje umjesto svaki mjesec.

II) Članak 10. pod nazivom „Kolokacija“, stavak 10.1. „Fizička kolokacija“, podnaslov: „Tehnički uvjeti kolokacije vezani uz kolokacijski prostor“ (str. 36-38 Standardne ponude) stavak koji definira odgovornost T-Com-a za štetu na opremi Operatora korisnika zbog ograničenog hlađenja sada glasi kako slijedi:

T-Com je dužan nadoknaditi svu štetu na opremi Operatora korisnika Standardne ponude zbog ograničenog hlađenja, odnosno neispunjavanja klimatizacijskih uvjeta, ukoliko Operator korisnik Standardne ponude redovito podmiruje trošak ugradnje i korištenja klimatizacijske opreme. T-Com ima pravo tražiti manje oslobađanje topline od Operatora korisnika Standardne ponude u slučaju znatnijeg ugrožavanja ispravnog rada opreme T-Com-a ili druge opreme Operatora korisnika Standardne ponude.

Predlažemo navedeni stavak izmijeniti na način da glasi kako slijedi:

T-Com je dužan nadoknaditi svu štetu na opremi Operatora korisnika Standardne ponude zbog ograničenog hlađenja, odnosno neispunjavanja klimatizacijskih uvjeta, ukoliko Operator korisnik Standardne ponude redovito podmiruje trošak ugradnje i korištenja klimatizacijske opreme te redovito uz tražena proširenja usluge kolokacije ili po zahtjevu T-Coma dostavlja podatke o maksimalnoj disipaciji cjelokupne instalirane opreme kao i planu instalacije aktivne opreme na pojedinoj kolokaciji u razdoblju od najmanje 3 unaprijed. T-Com ima pravo tražiti manje oslobađanje topline od

Operatora korisnika Standardne ponude u slučaju znatnijeg ugrožavanja ispravnog rada opreme T-Com-a ili druge opreme Operatora korisnika Standardne ponude.

Obrazloženje promjene:

Navedenu izmjenu predlažemo iz razloga što se u praksi pokazalo kako je nužno da Operator korisnik uz zahtjev za proširenje kolokacije dostavlja i zahtjev za klimatizaciju ili najavljuje potrebu za klimatizacijom. Time bi HT mogao utvrditi potrebe cijele kolokacije čime bi se izbjegli problemi koji nastaju zbog neispunjavanja klimatizacijskih uvjeta. Ukoliko HT nema dostatne informacije o maksimalnoj disipaciji kao što se često dešava, može doći do problema s tehničkom nemogućnošću proširenja SPLIT klima kao i mogućih problema s ispravnim radom opreme koja se nalazi u kolokacijskom prostoru. Trenutno Operatori korisnici proširuju svoje kolokacije aktivnom opremom (DSLAM i komutacijskom opremom) koja disipira veliku toplinu a da prethodno o tome nisu obavijestili HT. Naime, bez potrebnih podataka o maksimalnoj disipaciji cjelokupne instalirane opreme HT ne može biti jedini odgovoran za ispravan rad aktivne opreme.

Osim prethodno navedenog, podatak o planiranoj maksimalnoj disipaciji uređaja na kolokaciji potreban je i radi optimalnog planiranja klimatizacijskih uređaja na pojedinoj kolokaciji. Posljedica trenutnog načina instalacije i potrebnih proširenja dovodi do toga da se za potrebe jedne kolokacije instalira veliki broj uređaja manje snage te ih je u pojedinim situacijama nemoguće dalje proširivati jer nema fizičkog prostora. Tu situaciju trebalo bi riješiti na način da se veći broj uređaja manje snage mijenja s manjim brojem uređajima veće snage. Na taj način rashlađivanje kolokacijskih prostora bilo bi optimalnije kako za Operatore korisnike tako i za HT.

III) Članak 13. pod nazivom: „Cijene usluga“, stavak 13.1. „Usluga izdvojenog pristupa lokalnoj petlji“, 13.1.1. „Stavljanje na raspolaganje i priključenje“ i 13.1.2. „Otkazivanje i isključenje“ (str. 62 Standardne ponude), tablica koja definira cijene jednokratnih naknada za stavljanje na raspolaganje i priključenje kao i tablica koja definira otkazivanje i isključenje glase:

13.1.1. Stavljanje na raspolaganje i priključenje

	cijena bez PDV-a, (jednokratno)
upredena metalna parica za uskopojasnu prijenosnu tehnologiju	31,15 HRK
upredena metalna parica za širokopojasne prijenosne tehnologije	31,15 HRK

13.1.2. Otkazivanje i isključenje

	cijena bez PDV-a, (jednokratno)
upredena metalna parica za uskopojasnu prijenosnu tehnologiju	31,15 HRK

upredena metalna parica za širokopojasne prijenosne tehnologije	31,15 HRK
---	-----------

Predlažemo izmjenu jednokratnih naknada za stavljanje na raspolaganje i priključenje te jednokratnih naknada za otkazivanje i isključenje upredenih metalnih parica kako slijedi:

13.1.1. Stavljanje na raspolaganje i priključenje

	cijena bez PDV-a, (jednokratno)
<u>Stavljanje na raspolaganje i priključenje bez odlaska tehničara kod krajnjeg korisnika</u>	<u>16,21</u> HRK
<u>Stavljanje na raspolaganje i priključenje s odlaskom tehničara kod krajnjeg korisnika</u>	<u>255,88</u> HRK

13.1.2. Otkazivanje i isključenje

	cijena bez PDV-a, (jednokratno)
<u>Otkazivanje i isključenje bez odlaska tehničara kod krajnjeg korisnika</u>	<u>16,21</u> HRK
<u>Otkazivanje i isključenje s odlaskom tehničara kod krajnjeg korisnika</u>	<u>187,24</u> HRK

Obrazloženje promjene:

Trenutna podjela jednokratnih naknada za stavljanje na raspolaganje i priključenje te otkazivanje i isključenje upredene metalne parice s obzirom na tehnologiju na izdvojene upredene metalne parice za uskopojasne i širokopojasne tehnologije nije odgovarajuća iz aspekta troškova koje HT ima prilikom stavljanja na raspolaganje i priključenja i otkazivanja i isključenja krajnjih korisnika budući da trošak tih usluga ovisi o činjenici da li je potreban odlazak tehničara kod krajnjeg korisnika ili ne. Naime, trošak koji HT snosi radi usluge stavljanja na raspolaganje i priključenje i usluge isključenja upredene metalne parice, a time posljedično i cijena jednokratnih naknada, ovise o aktivnostima koje je potrebno obaviti da bi se stavljanje na raspolaganje i priključenje te isključenje upredene metalne parice obavilo. Usluge koje uključuju odlazak tehničara na lokaciju kod krajnjeg korisnika su nužne u slučajevima kada se realizira nova do tada nekorisćena upredena metalna parica ili se radi poštivanja pravila spektralne kompatibilnosti za širokopojasne usluge mora aktivirati nova alternativna parica.

Osim toga, potrebno je napomenuti kako bi se predloženom izmjenom jednokratnih naknada za stavljanje na raspolaganje i priključenje te otkazivanje i isključenje izjednačio način definiranja naknada iz ove Standardne ponude sa Standardnom ponudom HT-a za uslugu veleprodajnog

širokopojasnog pristupa¹. Sukladno cjeniku iz Standardne ponude HT-a za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa navedenom na stranici 46, posebno je istaknuta stavka *Aktivacija ADSL pristupa (novi korisnici)* koja uključuje izlazak tehničara kod krajnjeg korisnika i iznosi 217 kn. Druga stavka je *Aktivacija ADSL pristupa (postojeći korisnici)* koja ne podrazumijeva izlazak tehničara kod krajnjeg korisnika i ona iznosi 0 kn. Primjenjujući navedenu logiku i na Standardnu ponudu za uslugu izdvojenog pristupa lokalnoj petlji predložili smo izmjenu jednokratnih naknada kako je navedeno. Ipak, za razliku od *Aktivacija ADSL pristupa (postojeći korisnici)* u iznosu od 0 kn koja se spominje Standardnoj ponudi HT-a za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa, ističemo kako trošak koji je potrebno uvažiti u slučaju *stavljanja na raspolaganje i priključenje lokalne petlje bez odlaska tehničara kod krajnjeg korisnika* je trošak prespajanja ožičenja na razdjelniku koji iznosi 16,21 kn.

Nadalje, trenutno važeće naknade propisane u Standardnoj ponudi za uslugu stavljanja na raspolaganje i priključenje, otkazivanje i isključenje upredene metalne parice znatno su ispod troškova koje HT ima za aktivnosti koje su uključene u te usluge. HT je napravio kalkulaciju troškova za usluge stavljanja na raspolaganje i priključenje, otkazivanje i isključenje upredene metalne parice sa i bez odlaska tehničara kod krajnjeg korisnika te ih naveo u tablici niže. Ukoliko je HAKOMu potreban detaljni izračun, HT će mu isti po potrebi dostaviti. Navedeni trošak izračunat je na način da su uzete u obzir aktivnosti koje su potrebne kako bi se realizirala pojedina usluga počevši od rada na razdjelniku, a po potrebi i u pristupnoj mreži (na izvodu), s uračunatim potrebnim vremenom za dolazak na lokaciju i cijena usluge koju sukladno ugovorima HT plaća vanjskim izvođačima. Napominjemo da u izračun cijena koje HT ima u Ugovorima s vanjskim izvođačima radova HT uključio stopu općih administrativnih troškova u iznosu od 11,52% kao i stopu prosječnog ponderiranog troška kapitala (dalje: WACC) u iznosu od 11,93%².

Usluga	Trošak [kn]	Opći administrativni troškovi [kn] (11,52%)	Sub total	Trošak kapitala [kn] (11,93%)	Cijena po usluzi [kn]
Stavljanje na raspolaganje i priključenje bez odlaska tehničara kod krajnjeg korisnika	12,99	1,50	14,49	1,73	16,21
Stavljanje na raspolaganje i priključenje sa odlaskom tehničara kod krajnjeg korisnika	204,99	23,61	228,60	27,27	255,88
Otkazivanje i isključenje bez odlaska tehničara kod krajnjeg korisnika	12,99	1,50	14,49	1,73	16,21
Otkazivanje i isključenje sa odlaskom tehničara kod krajnjeg korisnika	150,00	17,28	167,28	19,96	187,24

Također, u tablici iz Priloga 2 ovih komentara navedene su trenutno važeće cijene za priključenje upredene metalne parice te je vidljivo kako prosječna cijena u zemljama EU 27 iznosi **332,24** kune za postojeću paricu odnosno **426,79** kuna za novu paricu³. Stoga proizlazi kako je važeća cijena navedena u Standardnoj ponudi u usporedbi s drugim zemljama unutar EU daleko najniža cijena stavljanja na raspolaganje i priključenje upredene metalne parice.

¹ Na strani 46 Standardne ponude za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa nalazi se Cjenik jednokratnih naknada za veleprodajni širokopojasni pristup na temelju ADSL tehnologije u slučaju kada Krajnji korisnik ostvaruje Osnovni pristup mreži putem usluge Operatora korisnika. U navedenom Cjeniku pravi se razlika između stavke *Aktivacija ADSL pristupa (novi korisnici)* i *Aktivacija ADSL pristupa (postojeći korisnici)*.

² Odlukom HAKOMa od 30. ožujka 2011. godine (Klasa: 130-01/06-01/09, Urbroj: 376-11-08-64) WACC iznosi 11,93%

³ prilikom preračunavanja EUR u kune uzeli smo u obzir srednji tečaj HNB na dan 9. svibanj 2012. koji za 1EUR iznosi 7,501947 kn

IV) Poglavlje 13. pod nazivom „Cijene“, 13.3. „Usluga kolokacije“, 13.3.3. „Mjesečna najamnina“ (stranica 65 Standardne ponude), glasi kako slijedi:

Mjesečna najamnina za unutrašnji ili vanjski kolokacijski prostor određuje se u okviru ponude. Svaki Operator korisnik Standardne ponude mora platiti mjesečnu najamninu po m² za korišteni kolokacijski prostor. Minimalna veličina kolokacijskog prostora za izdvojeni pristup lokalnoj petlji iznosi 2 m².

Mjesečna najamnina po m² određuje se prema lokaciji na kojoj se nalazi kolokacijski prostor, te iznosi:

*Grad Zagreb – 86,18 kn/m²
Zagrebačka županija – 70,90 kn/m²
Veliki gradovi (Rijeka, Split, Osijek) – 75,99 kn/m²
Županije velikih gradova (Rijeka, Split, Osijek) – 56,19 kn/m²
Ostala županijska središta – 35,82 kn/m²
Mjesta unutar ostalih županijskih središta – 16,01 kn/m²*

Predlažemo izmjenu mjesečnih najamnina za unutrašnji ili vanjski kolokacijski prostor kao i preraspodjelu kategorija tako da navedeni članak 13.3.3. glasi kako slijedi:

Mjesečna najamnina za unutrašnji ili vanjski kolokacijski prostor određuje se u okviru ponude. Svaki Operator korisnik Standardne ponude mora platiti mjesečnu najamninu po m² za korišteni kolokacijski prostor. Minimalna veličina kolokacijskog prostora za izdvojeni pristup lokalnoj petlji iznosi 2 m².

Mjesečna najamnina po m² određuje se prema lokaciji na kojoj se nalazi kolokacijski prostor, te iznosi:

*Grad Zagreb – 88,25 kn/m²
Zagrebačka županija – 73,14 kn/m²
Veliki gradovi (Rijeka, Split, Osijek) – 78,17 kn/m²
Županije velikih gradova (Rijeka, Split, Osijek) i ostala županijska središta – 58,58 kn/m²
Mjesta unutar ostalih županija – 38,44 kn/m²*

Obrazloženje promjene:

Standardnom ponudom definirane cijene najma kolokacijskog prostora temelje se na cijenama koje su određene Rješenjem HAKOM-a od 29. rujna 2010. godine, KLASA:UP/I-344-01/10-01/459, URBROJ:376-10-04-12 NC/VŠ/IF.

Temeljem prikupljenih podataka te dostupnih informacija iz Javnih natječaja i Službenih glasnika lokalnih uprava koji su nabrojani u Prilogu 3 ovog dokumenta a u kojima su definirane početne cijene za licitaciju najma poslovnog prostora, proizlazi kako su važeće cijene u kategoriji 5 Standardne ponude (Ostala županijska središta – 35,82 kn/m²) i kategoriji 6 (Mjesta unutar ostalih županijskih središta – 16,01 kn/m²) daleko ispod cijena koje se kreću na tržištu nekretnina. Uzimajući u obzir tu činjenicu kao i okolnost da je od posljednjeg definiranja cijena mjesečnih najamnina došlo i do izmjene WACC-a (s 12,5% na 11,93%) kao i do izmjene u trošku čišćenja (u međuvremenu taj je trošak porastao s 5,65 kn/m² na 8,34 kn/m²), HT predlaže izmjenu iznosa mjesečnih najamnina za unutrašnji ili vanjski kolokacijski prostor kako je navedeno.

Dodatno, uz isto obrazloženje kako je prethodno već navedeno HT predlaže preraspodjelu gradova te ukidanje zasebne kategorije „Ostala županijska središta“. Naime, primjera radi, sukladno trenutno važećoj Standardnoj ponudi Operatori korisnici za najam kolokacijskog prostora u Pazinu plaćaju T-

Comu 16,01 kn/m² a prosječna početna cijena najma prije licitacije sukladno dokumentima iz Priloga 3 iznosi 87 kn. Zbog takvih i sličnih primjera nužno je izvršiti preraspodjelu gradova na sljedeći način:

- **Kategoriju četiri "Županije velikih gradova (Rijeka, Split, Osijek) "** - predlažemo izmijeniti s „*Županije velikih gradova (Rijeka, Split, Osijek) i ostala županijska središta*“. Ovom izmjenom kategorija četiri pokriva i centre ostalih županija kao što su npr. Pazin s početnom cijenom najma 87 kn ili Sisak s početnom cijenom najma 49 kn. Također, ova kategorija pokriva gradove kao što su Dubrovnik, Šibenik, Zadar za koje nisu dostupni podaci o cijeni najma ali je za pretpostaviti (radi kretanja cijena nekretnina na tržištu) da su te cijene znatno više od cijena koje se trenutno nalaze u Standardnoj ponudi.
- **Kategorija šest:** Prebacivanjem gradova iz kategorije "*Ostala županijska središta*" u četvrtu kategoriju „*Županije velikih gradova*“, kategorija "*Mjesta unutar ostalih županijskih središta*" bi postala kategorija pet s cijenom od 35,82 kn/m². U ovu kategoriju ulaze naselja kao npr. Pula s prosječnom cijenom najma od 100 kn, Umag s prosječnom cijenom najma od preko 50 kn, Kutina s početnom cijenom najma od 49 kn, Prelog s početnom cijenom najma 52 kn. Također u ovu kategoriju spadaju gradovi kao što su: Rovinj, Zabok, Ivanić Grad, i ostali gradovi s većim brojem domaćinstava a također i s većom cijenom najma prostora od strane lokalnih uprava čime su isplativi Operatorima korisnicima. Stoga je za takva naselja je opravdano sagledati i veću cijenu najma kolokacijskog prostora.

Prijedlog kategorija s gradovima i promijenjenim cijenama s obzirom na promjenu vrijednosti stavke troška kapitala kao i promjene sekundarnog troška čišćenja prostora po m² bi bio sljedeći:

Područje:	Prosječna izlicitirana cijena najma	Vezani troškovi (čišćenje)	Trošak kapitala (11,93%)	Cijena po m ²
Grad Zagreb	70,5	8,34	9,41	88,25
Zagrebačka županija	57	8,34	7,80	73,14
Veliki gradovi (Rijeka, Split, Osijek)	61,5	8,34	8,33	78,17
Županije - velikih gradova (Rijeka, Split, Osijek) i ostala županijska središta	44	8,34	6,24	58,58
Mjesta unutar ostalih županija	26	8,34	4,10	38,44

VI. Članak 15.5. pod nazivom: „Naknade za naknadna odbijanja prethodno prihvaćenih zahtjeva za uslugom izdvojenog pristupa lokalnoj petlji“ sada glasi kako slijedi:

„Ukoliko T-Com unutar roka iz članka 6.2. ove Standardne ponude izričito ne odbije zahtjev za izdvajanjem lokalne petlje, zahtjev se smatra prihvaćenim od strane T-Coma i T-Com je obvezan izvršiti realizaciju izdvajanja lokalne petlje u roku iz navedenog članka. Ukoliko T-Com nakon isteka roka iz članka 6.2. ove Standardne ponude naknadno odbije već prihvaćeni zahtjev za izdvajanjem lokalne petlje te time prekorači prag od 0,5% od ukupnog broja realiziranih zahtjeva, T-Com je dužan Operatoru korisniku Standardne ponude isplatiti jednokratnu naknadu od 500 kn po svakom pojedinom naknadno odbijenom zahtjevu.“

Predlažemo izmjenu na način da članak 15.5. glasi:

„Ukoliko T-Com unutar roka iz članka 6.2. ove Standardne ponude izričito ne odbije zahtjev za izdvajanjem lokalne petlje, zahtjev se smatra prihvaćenim od strane T-Coma i T-Com je obavezan izvršiti realizaciju izdvajanja lokalne petlje u roku iz navedenog članka. Ukoliko T-Com nakon isteka roka iz članka 6.2. ove Standardne ponude naknadno odbije već prihvaćeni zahtjev za izdvajanjem lokalne petlje te time prekorači prag od 3% od ukupnog broja realiziranih zahtjeva, T-Com je dužan Operatoru korisniku Standardne ponude isplatiti jednokratnu naknadu od 500 kn po svakom pojedinom naknadno odbijenom zahtjevu.“

Obrazloženje promjene:

Radi sve većeg broja zahtjeva od strane Operatora korisnika za upredenim metalnim paricama namijenjenim za pružanje širokopojasnih usluga kao i zahtjeva za potrebnim proširenjima privodnih dijelova mreže, uspostavilo se kako je postojeća stopa tolerancije propisana Standardnom ponudom za naknadna odbijanja prethodno prihvaćenih zahtjeva u iznosu od 0,5% od ukupnog broja realiziranih zahtjeva izuzetno niska. Naime, za pojedine upredene metalne parice je nemoguće potvrditi mogućnost spajanja širokopojasnih usluga bez izlaska djelatnika T-Coma na teren a ponekad i potrebnih mjerenja koja su nužna prilikom izdvajanja te se u tom koraku zaključilo da se zahtjev za izdvajanjem lokalne petlje mora odbiti radi nedovoljne kvalitete. Osim navedene greške može se dogoditi slučaj naknadnog odbijanja radi greške u sustavima podrške. Iz spomenutih razloga, T-Com smatra da je sadašnja stopa tolerancija od 0,5% za naknadna odbijanja prethodno prihvaćenih zahtjeva nedostatna te predlaže povećanje praga stope tolerancije na 3%.

VII. Članak 16.1. pod nazivom: „Planirani kapaciteti“ stavak 3. navedenog članka. sada glasi kako slijedi:

Radi zaštite poslovnih planova Operatora korisnika Standardne ponude, T-Com će koristiti podatke o planiranim i predviđenim kapacitetima samo za interno planiranje te neće takve podatke prosljeđivati svojim organizacijskim jedinicama nadležnim za maloprodaju odnosno drugim Operatorima korisnicima Standardne ponude.

Predlažemo nakon stavka 3. ubaciti stavak 4. tako da isti glasi:

Naknada u slučaju kašnjenja u realizaciji svih usluga navedenih u članku 15. Standardne ponude se primjenjuje nakon što T-Com i Operator korisnik usklade planove s dostupnim resursima T-Com-a potrebnim za realizaciju usluga ukoliko za kašnjenje u realizaciji usluga odgovara isključivo T-Com. Naknade u slučaju kašnjenja u realizaciji usluga bit će isplaćene samo u slučaju ako je pisani zahtjev za isplatom dostavljen TCom-u u roku od 30 dana od isteka tromjesečnog planskog perioda. Operator korisnik neće imati pravo na naknadu u slučaju kašnjenja u realizaciji usluge od strane TCom-a, ukoliko u trenutku obračunavanja naknade postoje dospjela potraživanja TCom-a za usluge iz Standardne ponude na koje se predmetne naknade odnose, a koja nisu plaćena u roku od 60 dana od zaprimanja pisane opomene.

Obrazloženje izmjene:

Operator korisnik i T-Com moraju usuglasiti planove te se maksimalno pridržavati tih planova radi sve u svrhu postizanja optimalnog korištenja resursa T-Com-a za realizaciju usluga izdvojenog pristupa lokalnoj petlji i usluge kolokacije kao i ujednačenog radnog opterećenja. Navedenom dopunom T-

Com želi izbjeći moguće slučajeve da Operatori korisnici ne dostave podatke o planiranim kapacitetima uopće čime pojedini resursi T-Coma ostaju neiskorišteni, ali i slučajeve kada dostavljeni podaci o planiranim kapacitetima značajno odstupaju od kasnije narudžbe radi čega HT nije u mogućnosti izvršiti usluge u propisanim rokovima radi nedostatka resursa. Kako bi se zaštitio krajnji korisnik i komunicirali realni rokovi za realizaciju usluge, odgovornost u procesu moraju preuzeti obje strane.

Dodatno, HT predlaže i dopunu u stavku 4. na način da će Standardnom ponudom propisane naknade za kašnjenje biti isplaćene u slučaju ako je Operator korisnik zahtjev za tom naknadom dostavio najkasnije u roku od 30 dana od isteka planskog tromjesečnog perioda. Naime, u praksi se događa da Operatori korisnici podnesu zahtjev za isplatom naknade radi zakašnjenja T-Coma i nakon godinu dana od kada je T-Com zakasnio s realizacijom neke usluge. Kako bi se izbjegli takvi zahtjevi T-Com predlaže rok unutar kojeg Operator korisnik taj zahtjev može podnijeti a sve sa svrhom kako bi se Operatore korisnike potaknulo na ažurnost za podnošenjem zahtjeva za isplatom naknada radi zakašnjenja.

VIII. Članak 10.1. pod nazivom „Fizička kolokacija u zasebnoj kolokacijskoj sobi - Opći uvjeti kolokacije vezani uz kolokacijski prostor“, stavak 7. glasi kako slijedi:

Ovisno o narudžbi Operatora korisnika Standardne ponude, kolokacijski prostor može imati najmanje 2m² do najviše 8m² (povećanje po 1m²). T-Com će pružiti Operatoru korisniku Standardne ponude podatke o kolokacijskoj sobi, odnosno prostoru, kao što su visina sobe ili opterećenje poda, sustav grijanja, pristup vodi i sl.

Predlažemo navedeni stavak 7. dopuniti na način da glasi:

Ovisno o narudžbi Operatora korisnika Standardne ponude, kolokacijski prostor može imati najmanje 2m² do najviše 8m² (povećanje po 1m²), uz iznimku u slučajevima kada Operator korisnik izričito pisanim putem zahtjeva veći prostor a T-Com ga je u mogućnosti osigurati. T-Com će pružiti Operatoru korisniku Standardne ponude podatke o kolokacijskoj sobi, odnosno prostoru, kao što su visina sobe ili opterećenje poda, sustav grijanja, pristup vodi i sl.

Obrazloženje izmjene:

Prije svega ističemo kako Operatori korisnici sve češće podnose zahtjeve za proširenjem kolokacijskog prostora na određenim lokacijama pri čemu se većina tih zahtjeva odnosi na urbana područja. Prema važećem tekstu Standardne ponude T-Com nema pravo ustupiti Operatorima korisnicima veći prostor čak i onda kada za to postoji realna mogućnost. Kako bi se što više izašlo u susret Operatorima korisnicima, T-Com predlaže izmjenu teksta Standardne ponude na način da se tamo gdje je to moguće pruži usluga kolokacije na površini većoj od trenutno maksimalne 8m², uz preduvjet da postoji pisani zahtjev Operatora korisnika za većom površinom kao i mogućnost realizacije tog zahtjeva od strane T-Coma.

Prilog 1

Uvođenje nezavisnog FTTN čvora u Standardnu ponudu Hrvatskog Telekom d.d. za uslugu izdvojenog pristupa lokalnoj petlji

Detaljnije obrazloženje za izmjenu Standardne ponude - uvođenje nezavisnog FTTN čvora

Opis postojećeg procesa

Prilikom korištenja usluge izdvojenog pristupa lokalnoj petlji od strane Operatora korisnika Standardne ponude, Hrvatski Telekom d.d. (dalje: HT) ima obvezu očuvanja njene prvobitne kvalitete te nema mogućnost ukidanja već uspostavljene usluge.

Degradacija kvalitete usluge izdvojenog pristupa lokalnoj petlji može nastati kada HT obavlja preusmjeravanje postojeće bakrene mreže s ciljem modernizacije mreže i njenog prilagođavanja širokopojasnim uslugama prilikom čega dolazi do skraćivanja pretplatničke petlje, odnosno kad se obavlja rekonstrukcija postojeće pristupne mreže uz uvođenje novog aktivnog čvora.

Skraćenje pretplatničke petlje najčešće se obavlja iz slijedećih razloga:

- osiguravanje odgovarajuće kvalitete širokopojasnih usluga svim korisnicima u području rekonstrukcije pristupne mreže
- osiguravanje većih brzina prijenosa podataka u oba smjera, a time i mogućnost dobivanja zahtjevnijih paketa usluga.

Skraćenje pretplatničke petlje uvođenjem novog aktivnog čvora može se realizirati na dva osnovna načina:

- formiranje nezavisnog čvora – FTTN scenario
- formiranje zavisnog čvora - FTTc scenario

Prilikom svakog zahvata uvođenja novog aktivnog čvora, HT je dužan Operatorima korisnicima Standardne ponude najaviti planirani zahvat najmanje godinu dana unaprijed. Ukoliko Operatori korisnici imaju na području pokrivanja novog čvora korisnike, HT im nudi, prilikom najave, rješenje migracije njihovih korisnika na novi čvor, odnosno prihvatljivi oblik kolokacije na novom čvoru. U slučaju da pojedini Operatori korisnici ne prihvate jedan od ponuđenih oblika kolokacije na novoj lokaciji, jedino tehnološki prihvatljivo rješenje, uzimajući u obzir prethodno navedeno, je formiranje zavisnog čvora (FTTc scenario).

Formiranje zavisnog čvora (FTTc) ima slijedeća tehnološka ograničenja:

- obavezno korištenje VDSL tehnologije po profilu 17a sa prilagodenom maskom spektralne gustoće snage u području do 2,2 MHz. Isto se provodi kako se ne bi ometao signal sa udaljenog (postojećeg) čvora
- maksimalna duljina lokalne petlje (odnosno potpetlje) na novom čvoru od 1.000 m proizlazi iz prethodno navedenog pravila i predstavlja znatan ograničavajući uvjet u određivanju područja pokrivanja novog čvora
- produljenje lokalne petlje drugim Operatorima korisnicima mora biti minimalno, odnosno nikako ne veće od 300 m. Ovaj uvjet ograničava radijus položaja novog čvora u odnosu na postojeći kabel na praktički 150 m. Dio zahvata temelji se na trivijalnom prespajanju mreže na postojeći čvor, ali zbog ovog uvjeta praktički je onemogućen.
- u istom kabelu ne smije biti dvosmjernog prometa, odnosno promet sa starog čvora i promet sa novog čvora moraju biti u kabelu u istom smjeru. Ovo ograničava radijus pokrivanja novog čvora na 50%, odnosno krajnje pojednostavljeno rečeno nije moguće formiranje novog čvora na postojećem kabelu obuhvata +/- 1.000 m (područje pokrivanja krug od 1.000 m), već samo +1.000 m (područje pokrivanja polukrug od 1.000 m).

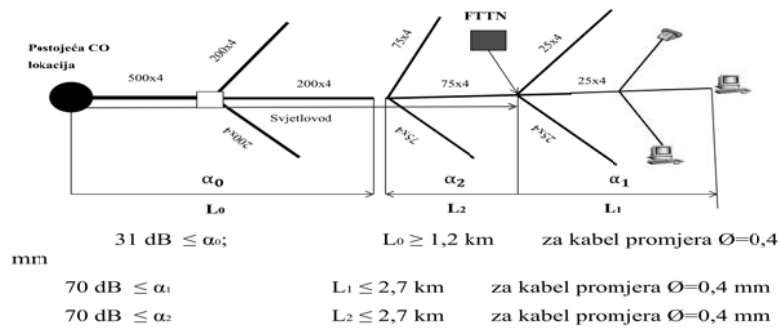
Prijedlog novog procesa

Uvažavajući navedena ograničenja FTTc scenaria, vidljivo je da je za skraćenje pretplatničke petlje određenog područja na način formiranjem zavisnog čvora potreban veći broj čvorova nego primjenom nezavisnog čvora. U budućnosti se može očekivati da će i drugi Operatori korisnici zahtijevati kolokacije na novoformiranim FTTc čvorovima te će zbog većeg broja čvorova oni u konačnici imati veće troškove u odnosu na FTTN varijantu.

Stoga HT predlaže, u cilju optimizacije broja čvorova i konačnih troškova zahvata svih zainteresiranih operatera, da se pod određenim okolnostima uvjetuje i formiranje novog nezavisnog čvora.

Uvjeti za otvaranje novog nezavisnog FTTN čvora bili bi slijedeći:

- **Otvaranje novog FTTN čvora ukoliko područje obuhvata rekonstrukcije iziskuje otvaranje 3 ili više FTTC čvora na tom istom području.** Iako ova dva koncepta (FTTN i FTTC) nisu do kraja usporediva po kriteriju duljine korisničke linije i brzina u dolazu/odlazu koje pojedini koncept omogućava krajnjim korisnicima, moguće ih je komparirati po kriteriju cijene izvedbe kao i mogućnošću dobivanja potrebnih dozvola za njihovo izvođenje, a s time u svezi i po vremenskom roku realizacije. Također, nema perspektive pružanja ULL usluge s postojećeg čvora (za 3-5 godina) za mrežu s većim brojem FTTC čvorova.
- **Prigušenje na 1 MHz metalnih upredenih parica kablskih pravaca koji ostaju na starom pristupnom čvoru, a dijelovi kojih su obuhvaćeni novim čvorom, bude minimalno 31 dB na mjestima razgraničenja (što odgovara ekvivalentu od 1,2 km za kabela promjera žile 0,4 mm – vidi sliku – dimenzija L_0).** Navedeni kriterij ograničava otvaranje novih nezavisnih čvorova ukoliko to nije uvjetovano potrebom za širokopojasnim uslugama, odnosno onemogućava postupak skraćivanja pretplatničke petlje na mjestima gdje za to ne postoji potreba. Kriterij se odnosi na dijelove pretplatničkih kabela koji idu u rekonstrukciju, odnosno proces skraćivanja lokalne petlje, a ostaju na starom čvoru. Za te dijelove definirana je minimalna dužina od 1,2 km za kabele promjera žile 0,4 mm.
- **Novi FTTN čvor obuhvaća 90% korisnika kojima je prigušenje metalne upredene parice manje od 70 dB na 1 MHz (što odgovara ekvivalentu duljina korisničke linije do 2,7 km za kabela promjera žile 0,4 mm, odnosno do 3,9 km za kabele promjera žile 0,6 mm – vidi sliku – dimenzije L_1 i L_2).** Navedeni kriterij osigurava migraciju na “all IP” tehnologiju, odnosno omogućava VoIP i putem postojeće ADSL2+ tehnologije za sve korisnike u doseg 2,7 – 3,9 km (ovisno o presjeku žile kabela). Kako postojeća pristupna mreža može imati i izdvojene slučajeve u smislu udaljenosti krajnjih izvoda u mreži, koji bi u ovom slučaju mogli biti razlog da se ovaj kriterij ne ispuni u cijelosti ostavljena je tolerancija od 10 % korisnika kojima duljina linije može biti i preko navedene udaljenosti. Takvim korisnicima duljina u praksi neće bitno odstupati i može iznositi maksimalno do 4,0 km (za promjer žile 0,4 mm), a istima se može VoIP osigurati putem primjene aneksa M ili J na postojećoj ADSL2+ tehnologiji.
- **Novi FTTN čvor osigurava minimalno 30 Mbit/s brzine prema korisniku za minimalno 35% korisnika spojenih na taj čvor.** Novi FTTN čvor mora zadovoljavati potrebe pružanja širokopojasnih usluga na području obuhvata minimalno slijedeće tri i više godina. Kako bi bili u skladu sa strategijom HT-a u smislu pružanja novih širokopojasnih usluga, a i dokumentom Vlade RH pod nazivom “Strategija razvoja širokopojasnog pristupa u RH u razdoblju od 2011. do 2015. godine” uveden je ovaj kriterij. Pojednostavljeno to znači da novi FTTN čvor mora imati 35 % korisnika u doseg 800 metara što će istima omogućiti navedenu dolaznu brzinu uz primjenu VDSL2 tehnologije po profilu 8b.
- **Novi FTTN čvor trebao bi imati više od 500 korisnika.** Kako bi se onemogućilo stvaranje novih minijaturnih pristupnih mreža upitne ekonomske isplativosti postavljen je kriterij na minimalni broj korisnika za planirani novi pristupni čvor. Navedena brojka od 500 korisnika pruža optimalno rješenje obzirom na zahtijevanu duljinu petlje i veličinu novog čvora, uzimajući u obzir i da je prosječna veličina pristupnog čvora u HT mreži sada nešto manja od 600 korisnika. Iznimno u slučaju male gustoće stanovništva na području pokrivanja novog čvora (≤ 150 stanovnika/km²) novi FTTN čvor se može planirati i za manji broj aktivnih korisnika. Područja s malom gustoćom stanovništva zahtijevala bi i velik broj FTTC čvorova s relativno malo korisnika, pa se FTTN varijanta nameće kao jedino razumno rješenje.

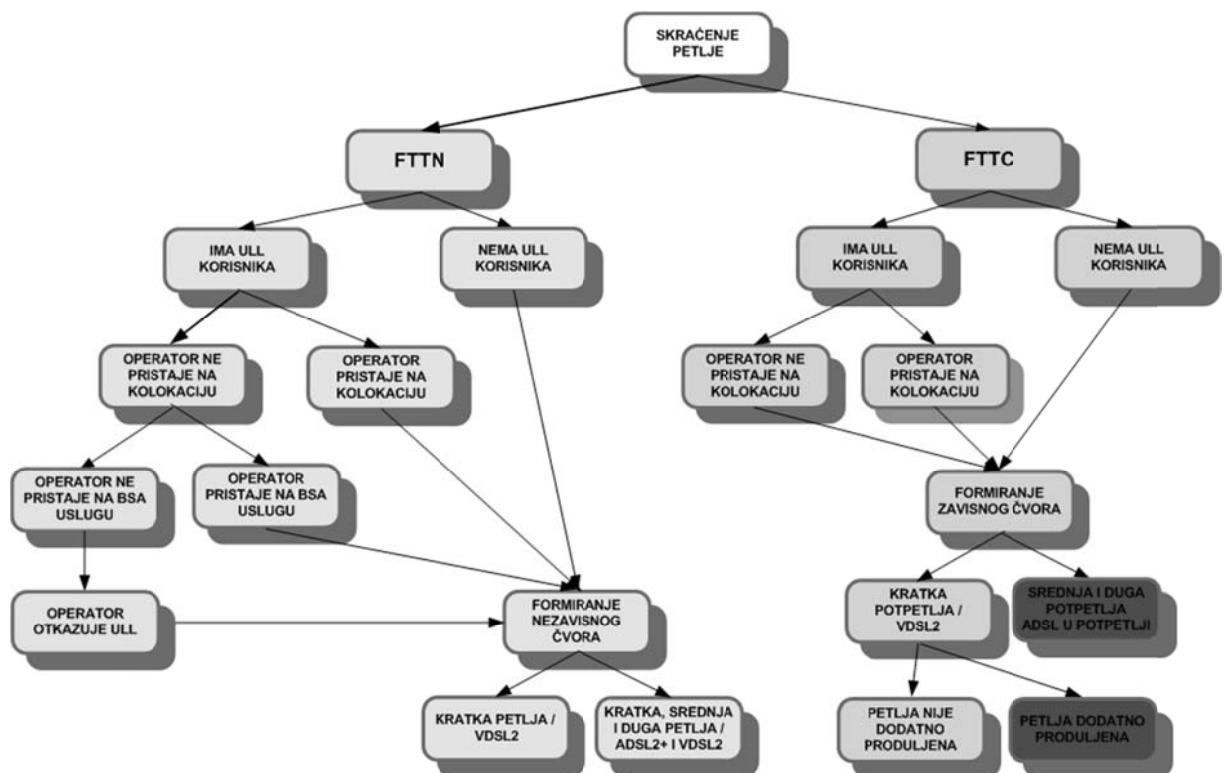

Osim prespajanja postojeće mreže s postojećeg na novoformirani čvor, moguće je, ukoliko za to postoji opravdani razlozi, prespajanje mreže na drugi, postojeći čvor. Razlozi pokretanja ovakvog zahvata su isti kao i kod formiranja novog čvora, a to je prvenstveno poboljšanje kvalitete usluge korisnicima. Premda sa stanovišta pristupne mreže čvor na koji se prespaja pristupna mreže postaje „novi“, ipak se ne radi o novoformiranom čvoru. Međutim, nema razloga da se u tom slučaju svi uvjeti navedeni za formiranje novog pristupnog čvora, primjenjuju i za postojeći pristupni čvor na koji se prespaja pristupna mreža.

Za Operatore korisnike Standardne ponude otvaranje novog nezavisnog čvora značio bi sljedeće:

- prihvaćenje jednog, od HT ponuđenog oblika kolokacije na lokaciji novog nezavisnog čvora te migracije postojećih korisnika uslugom izdvojenog pristupa lokalnoj petlji sa novog kolokacijskog prostora ili
- migracije postojećih korisnika na jedan od oblika usluge ADSL/VDSL pristupa (bitstream) sukladno Standardnoj ponudi HT za uslugu veleprodajnog širokopolasnog pristupa ili
- otkaz postojećih usluga izdvojenog pristupa lokalnoj petlji na području pokrivanja novog čvora kao krajnju mogućnost, u slučaju neprihvatanja niti jedne od predloženih mogućnosti u roku od godine dana od dana objava formiranja novog čvora od strane HT-a.

Hodogram aktivnosti s koracima vezanim uz formiranje novog čvora i odnosima s Operatorima korisnicima, ovisno o odabranoj varijanti skraćena lokalne petlje, vidljiv je na slici:

Slijede detalji vezani uz formiranje zavisnog (FTTc) odnosno nezavisnog (FTTN) čvora unutar kojih je opisana trenutno važeća regulativa propisana Standardnom ponudom za usluge izdvojenog pristupa lokalnoj petlji pri čemu navedene osobine FTTc čvora nisu ponavljane.

Formiranje nezavisnog čvora (FTTN)

Nezavisni čvor se može formirati u slučaju potrebe za pokrivanjem određenog područja koje:

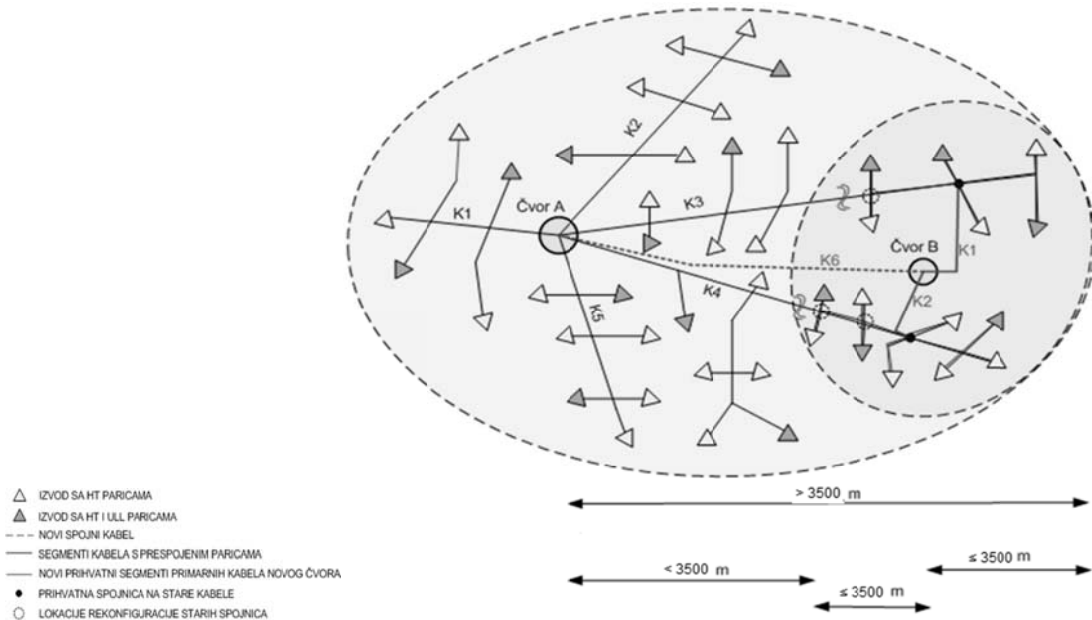
- nije pokriveno pristupnom mrežom (green field područje)
- pokriveno je pristupnom mrežom (brown field područje)

U realnim situacijama najčešće se radi o kombinaciji navedene dvije opcije, odnosno o formiranju novog čvora u svrhu skraćivanja pretplatničke petlje te istovremenoj dogradnji dijela mreže u svrhu priključenja novih stambenih jedinica nepokrivenih postojećom mrežom.

U slučaju da je područje pokriveno pristupnom mrežom, otvaranje nezavisnog FTTN čvora može se provoditi kada:

- na lokaciji postojećeg čvora ne postoji niti jedan Operator korisnik koji koriste uslugu izdvojenog pristupa lokalnoj petlji
- na lokaciji postojećeg čvora ima Operatora korisnika koji koriste uslugu izdvojenog pristupa lokalnoj petlji na području pokrivanja novog čvora, ali su oni voljni:
 - oformiti kolokaciju na lokaciji novog FTTN čvora sukladno prijedlogu HT-a i na taj način migrirati postojeće korisnike
 - korisnike koji se nalaze na lokaciji postojećeg čvora, a nalaze se u području pokrivanja novog FTTN čvora prespojiti na uslugu bitstreama na novoj lokaciji

Principijelna shema realizacije novog čvora u slučaju kad je područje pokriveno postojećom mrežom vidljiva je na slici:

Osnovne osobine novog nezavisnog čvora (FTTN) su slijedeće:

- Pripadajuća pristupna mreža novog čvora je u potpunosti razdvojena od ostatka pristupne mreže starog čvora tj. krajnji korisnik vidi samo novi čvor
- Razdjelnik u čvoru se formira kao MDF
- Nastaju dvije odvojene (ravnopravne) pristupne mreže
- Novi čvor se pozicionira u središtu (težištu) obuhvata - pripadajuće nove pristupne mreže
- Nova mreža se formira na tipično dva ili više postojećih primarnih kabelskih pravaca ili njihovih dijelova koji pripadaju jednom ili više starih čvorova

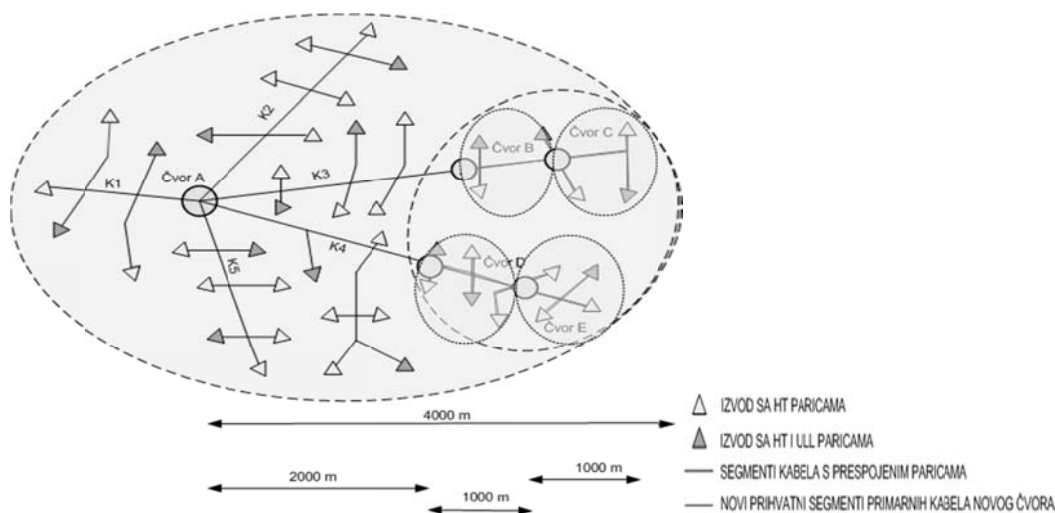
- Pozicija novog čvora od mjesta prihvata postojećeg kabela može biti proizvoljno udaljena, no preporuča se da bude što bliže (unutar par stotina metara)
- Maksimalna duljina petlje nove pristupne mreže može biti proizvoljna, ali se ne preporuča preko 3,5 km – prema navedenim pravilima 80% korisnika treba biti unutar 2,7 km (ako se radi o kabele promjera žile 0,4 mm), odnosno 3,9 km (ako se radi o kabele promjera žile 0,6 mm).
- Širokopojasna platforma na novom čvoru može biti ADSL2+ ili VDSL2 (ovisno o duljini petlje)
- Veličina nove mreže odnosno maksimalni kapacitet novog čvora može nije ograničen no tipično ne bi trebao biti veći od polovine kapaciteta starog čvora (odnosno zbrojenih polovina svih postojećih čvorova čije mreže obuhvaća). Minimalni kapacitet postavljen je na 500 aktivnih linija, osim u područjima slabe gustoće naseljenosti (manje ili jednako 150 stanovnika/km²) gdje može biti i manji
- Izvedba novog čvora može biti u čvrstom objektu, montažnom objektu ili uličnom kabinetu što ovisi o veličini čvora, izvedivosti i troškovnoj usporedbi pojedinog rješenja

Napušteni segment mreže od postojećeg do novog čvora najavljuje se nadležnom regulatornom tijelu i Operatorima korisnicima kao mreža koja će se napustiti u narednih pet godina.

Formiranje zavisnog čvora (FTTc)

Ukoliko na lokaciji postojećeg postoji barem jedan operator sa kolokacijskim prostorom koji odbija mogućnost kolokacije na novom čvoru ili neki drugi oblik migracije korisnika, tada se isti formira kao zavisni čvor (FTTc). Mjesto novog čvora planira se tako da udaljenost krajnjeg korisnika ne prelazi 1.000 m kabela dužine, a novi čvor planira se graditi VDSL2 tehnologijom po profilu 17a uz mogućnost prilagođavanja spektralne snage metodom DPBO.

Principijelna shema zavisnog čvora vidljiva je na slici:

Osnovne osobine FTTc čvora su slijedeće:

- Novi čvor koji se formira na dijelu postojeće pristupne mreže jednog čvora
- Pripadajuća pristupna mreža novog čvora nije razdvojena od pristupne mreže starog čvora tj. krajnji korisnik „vidi“ i stari i novi čvor
- Unutar postojeće mreže - petlje formira se potpetlja
- Razdjelnik u novom čvoru se formira kao prolazni (ulaz izlaz 1:1), a MDF za područje novog čvora i dalje ostaje na starom čvoru
- Potpetlja se formira na tipično jednom primarnom kablskom pravcu starog čvora ili njegovom dijelu
- Novi čvor se pozicionira na početku potpetlje i ne povezuje izvode „unatrag“ (nije dopušten bidirekcionalni promet u kabele)
- Maksimalna duljina potpetlje je ograničena na 1.000 m

- Pozicija novog čvora od mjesta prihvata postojećeg kabela mora biti takva da ne uzrokuje povećanje duljine ukupne petlje, a maksimalno produljenje koje se može tolerirati je do 300 m
- Na jednom primarnom kabeu starog čvora može biti više novih čvorova – potpetlji u nizu, ali preklapanje više potpetlji nije dozvoljeno tj. krajnji korisnik „vidi“ samo najbliži čvor (najkraću potpetlju) i stari čvor (petlju)
- Širokopolasna platforma može biti samo VDSL2 s prilagođenom spektralnom maskom kako bi se osigurala spektralna kompatibilnost s ADSL2+ sa starog čvora

Postojeći bakreni kabel potrebno je u njegovom punom kapacitetu uvesti u kabinet i ostaviti vezu prema lokaciji postojećeg čvora. U ovom slučaju smatra se da su korisnici spojeni direktno sa lokacije postojećeg čvora nalaze na glavnoj petlji dok se korisnici spojeni sa novi čvor spojeni na potpetlji.

Prilog 2 Usporedba cijena jednokratnih naknada za izdvajanje parica

država	aktivacija postojeće parice		aktivacija nove parice	
	euro	kuna	euro	kuna
Nizozemska	12,02	90,17	66,15	496,25
Irska	29,30	219,81	-	-
Belgija	91,93	689,65	51,32	385,00
Poljska	13,38	100,38	34,66	260,02
Velika Britanija	46,41	348,17	61,58	461,97
Mađarska**	-	-	-	-
Njemačka	55,52	416,51	60,72	455,52
Grčka	21,80	163,54	62,50	468,87
Malta	59,89	449,29	122,27	917,26
Italija	34,90	261,82	57,40	430,61
Češka	47,19	354,02	47,19	354,02
Norveška	136,08	1020,86	-	-
Cipar	45,07	338,11	90,15	676,30
Španjolska	24,00	180,05	24,00	180,05
Portugal	38,00	285,07	-	-
Francuska	56,00	420,11	56,00	420,11
Austrija	31,50	236,31	109,10	818,46
Švicarska	36,60	274,57	33,03	247,79
Bugarska	17,86	133,98	-	-
Luksemburg	58,79	441,04	102,69	770,37
Slovenija	45,24	339,39	-	-
Slovačka	42,00	315,08	104,28	-
Latvija	49,15	368,72	-	-
Rumunjska	35,40	265,57	-	-
Švedska	48,40	363,09	151,80	1138,80
Danska	104,97	787,48	147,17	1104,06
Litva	43,44	325,88	43,44	325,88
Estonija	44,61	334,66	44,61	334,66
Finska*	99,00	742,69	99,00	742,69

Izvor: Cullen International December 2011 Table 8 and Cullen International February 2012 Table 8

Napomena:

* Prosjek dvije različite cijene

** Podaci nedostupni

Obračun u kunama po srednjem tečaju HNB 7,501947 na dan 9.5.2012.

Prilog 3 - Popis glasila lokalnih uprava i javnih natječaja s informacijama o početnim cijenama najma prostora:

1. Javni natječaj za davanje u zakup poslovnih prostora, Grad Krapina, 5 veljače 2010.
2. Javni natječaj za davanje u zakup poslovnih prostora, Grad Zadar 12.ožujka 2012.
3. Javni natječaj za davanje u zakup poslovnih prostora, Grad Šibenik, 20 ožujka 2012.
4. Javni natječaj za davanje u zakup poslovnih prostora, Grad Dubrovnik, 23 siječnja 2012.
5. Službeni glasnik – Grad Vinkovci Broj 7/99
6. Odluka Grada Vukovara Klasa:372-01/99-01/07, Ur.Broj 2188/02-02-99-1 od 14.listopada 1999.
7. Službene novine Grada Požege broj 18/09
8. Službeni glasnik Grada Bjelovara, Broj 11, 22.listopada 2009
9. Službeni glasnik Sisačko – Moslavačke županije Grad Sisak, Broj 1, 22.siječnja 1998
10. Glasnik Grada Koprivnice, Broj 2/06
11. Službene novine Grada Pazina, Broj 17/06
12. Službene novine grada Pule, broj 10/03
13. Službeni vjesnik Grada Gospića, broj 1/08
14. Službene novine Grada Umaga, Broj 4, 1.lipnja 2007.